

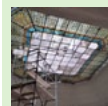
**DETALE ARCHITEKTONICZNE
ŚRÓDMIEŚCIA**

Czytaj str. 2

**DOTACJE DO REMONTÓW
KAMIENIC 2022. RUSZYŁ NABÓR**

Czytaj str. 3

**ZAGŁĄDAMY NA PLAC
BUDOWY INTERAKTYWNEGO
CENTRUM FAJANSU**

Czytaj str. 4

GAZETA

ŚRÓDMIEJSKA

ŚRÓD
MIE
ŚCIE

Nr 034

Styczeń 2022 r.

Nakład 3000

rewitalizacja.wloclawek.eu

ISSN 2657-8077

PROJEKTOWANIE PRZYSZŁOŚCI Z SZACUNKIEM

Odetalu w architekturze i procesie rewitalizacji opowiada Maria Nowakowska, popularyzatorka architektury, która poprowadziła we Włocławku spacer i szkolenie dla społeczników i przedstawicieli samorządu.

Można odnieść wrażenie, że detale architektonicznych na co dzień nie dostrzegamy. Dlaczego tak jest?

Przed wszystkim gubi nas główny wróg uważności – pośpiech. Zwykle idziemy w konkretnym celu, w jakiejś sprawie i rozglądanie się po ulicy redukujemy do minimum – staramy się nikogo nie potrącić i nie wpaść pod auto. Na detalowe łowy potrzeba więcej czasu. Poza tym nikt nas tego nie uczy. Tak zwana „edukacja architektoniczna” – czyli uczenie, jak najlepiej przyglądać się budynkom, czego w nich szukać, co to wszystko może znaczyć – znajduje się poza obszarem zainteresowania polskiej szkoły. A szkoda, bo w architekturze zapisana jest zarówno historia techniki i systemów politycznych, jak i geografia – przekładają się one na dostępne lokalnie surowce i rozwiązania. Z budynku można czytać jak z książki, trzeba tylko nauczyć się jego alfabetu.

Czy włocławska architektura obfituje w detale?

W różnych miejscach w różnym stopniu. Gdy przyjrzymy się jednak zabytkowej tkance śródmieścia, zobaczymy, że istnieje tutaj mnóstwo znaczących szczegółów, wśród których nie brakuje doskonale zachowanych zdobień. Dla osoby, która pragnie wychować nową generację „detalistów”, Włocławek jest idealnym terenem do działania.

Gdzie znajdziemy najciekawsze (co wcale nie oznacza, że najpiękniejsze)?

Im dłużej zajmuję się detalem, z tym większą podejrzliwością podchodzę do słowa „piękno”. Oczywiście, większość z nas lubi jak w naszym otoczeniu jest ładnie. Meblujemy i urządzamy nasze mieszkania pięknymi przedmiotami, wybieramy auta czy ubrania patrząc na rodzaj ich wykończenia czy formę. A jednak właśnie słowo „ciekawość” wydaje mi się bardziej trafione jako impuls do poszukiwań. We Włocławku nie brakuje pięknych detali; najłatwiej znaleźć je na obiektach sakralnych, które zwykle otoczone są wyjątkową troską. A jednak pod względem poznawczym dużo cenniejsze mogą być rzeczy naruszone zębem czasu, podniszczone, a nawet niekompletne. Można powiedzieć, że emanują pięknem, ale na

swoich własnych zasadach, często trudnych do zaakceptowania w pierwszym kontakcie. Sygnatura na szynie ochraniającej narożnik prześwitu bramnego, wypalony inicjał na cegle oficyny, „literoduch” przedstawiający fragment może nawet jeszcze przedwojennej reklamy – takie nieoczywiste znaleziska cieszą mnie najbardziej. Gdybym miała polecić dwa miejsca do zobaczenia, to wybrałabym ul. Kościuszki i ul. Żabią – przy takim zestawieniu będziemy mogli odkryć różne oblicza włocław-

Na zdjęciu Maria Nowakowska, popularyzatorka architektury.

skiego detalu. Bardzo lubię też Cyganek.

Detale architektoniczne, nawet te dotknięte „zębem czasu” niewątpliwie posiadają wartość estetyczną, ale czy i jaką wartość użytkową mają te elementy?

Detal architektoniczny ma bardzo szeroką definicję – od wąsko rozumianego zdobienia po każdy fragment wykończenia budynku. Ja lubię myśleć o nim, jako o znaczącym szczególe. Wśród tych użytecznych znalazłyby się klamki i towarzyszące im szyldy, zabezpieczające drewno przed uszkodzeniem kluczem.

W niektórych miejscach do dziś widać odbłotniki, służące do oczyszczania butów przed wejściem. Wymyślne formy potrafią przyjąć skrzynki i wrzutnie na listy, dzwonki, tabliczki adresowe. Użyteczne a zarazem ozdobne są też elementy, na które rzadko zwracamy uwagę, jak np. odboje, zabezpieczające narożniki prześwitów bramnych przed obiciem. Do tej samej kategorii zaliczyć można np. kosze rynien, zbierające spływającą z dachu deszczówkę do rury spustowej. Włocławek może poszczycić się też piękną klapą wjazdu instalacyjnego, którą znajdziemy w chodniku niedaleko świątyni pw. św. Witalisa. Sama mam niewielką kolekcję szklanych izolatorów, które zdjęte ze słupów przypominają abstrakcyjne, szklane rzeźby. Przykłady można mnożyć niemal w nieskończoność.

Jakiego typu detale były najpowszechniej stosowane?

To bardzo trudne pytanie, właśnie ze względu na nieostrą definicję samego pojęcia. Zakładam, że gdybyśmy mieli wyodrębnić zbiór najłatwiejszych do znalezienia, najpopularniejszych elementów użytkowo-ozdobnych, to byłyby to wspomniane już kilkukrotnie odboje, a także wsporniki balkonów i ich balustrady, czyli – w większości – elementy żeliwne. Były produkowane masowo, w dużej liczbie egzemplarzy, są bardzo trudne do zniszczenia – stąd można je spotkać powszechnie na terenie miast naszego kraju. Na pewno wiele jest też elementów inspirowanych kształtem roślin, przede wszystkim róży, liścia laurowego i akantu. To takie ABC detali z przełomu XIX i XX wieku.

A czy tzw. detal architektoniczny jest dziś popularny?

Myślę, że stoimy u progu detalowego renesansu. „Falą wznoszącą” był dla tego zjawiska postmodernizm, styl, który święcił swoje triumfy w Polsce głównie w latach 90 i wczesnych 2000, a którego ikoną pozostaje np. wrocławski Solpol. Później zainteresowanie twórców tą stylistyką zmalało, jednak wydaje mi się, że właśnie zaczyna się odwracanie wektora tego trendu. Detal jest tym, co czyni architekturę bardziej ludzką, a w świecie bardzo technicyzowanym, zatomizowanym, w jakim obecnie żyjemy, takie „symbole humanizmu” stają się pożądane. Potrzebujemy wytchnienia od rozwiązań oswojonych przez powojenny modernizm, którego pomniki pozostają w Polsce w pierwszej kolejności blokowiska.

Czytaj dalej na str. 2

Ciąg dalszy ze str. 1

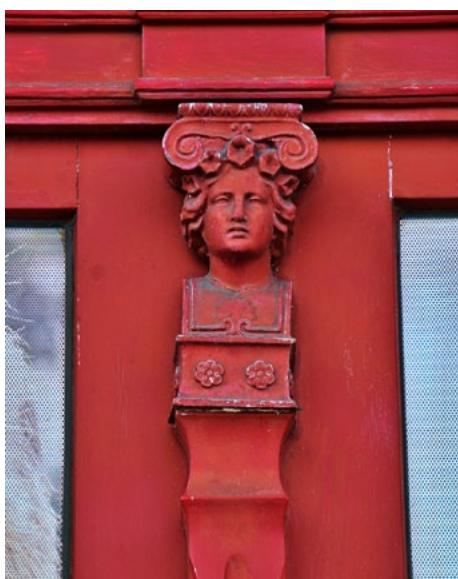
Wydaje się, że zwrócenie uwagi na dany szczegół może stanowić ciekawą formę budowania zainteresowania odbiorcy, przykucia jego uwagi czy wręcz – może być jednym ze sposobów promowania wiedzy o miejskiej architekturze...

To jak najbardziej zgodne z moimi obserwacjami i wieloletnią praktyką. Detal jest doskonałym wehikułem poznawczym. Pozwala nam opowiedzieć historię budynku, projektanta, mieszkańców, a także sięgnąć do źródeł – często nawet antycznych. Do tego dochodzi aspekt związany z surowcami i technologią, z obowiązującymi doktrynami i modami architektonicznymi. Zdobienia mają też często symbolikę, którą można próbować rozwikłać. Od jednego zjawiska rozchodzi się cała galaktyka opowieści, wystarczy odpowiednio się na to nastrój.

Czym dla Pani, jako fachowca w tej

Krata z motywem kwiatów we wnętrzu kościoła franciszkanów pw. Wszystkich Świętych przy pl. Wolności 6

Rzeźbiony fragment listwy przymykowej na oknie willi Hugona Müshama przy ul. Kościuszki 2

dziedzinie, jest rewitalizacja? Wyrazem szacunku dla ludzi i historii, powrotem do korzeni, potrzebą odkrycia pewnych rzeczy i spraw na nowo?

W pierwszej kolejności chyba przyznaniem się do błędu – często nawet nie osobistego, ale poprzednich pokoleń. Coś uległo zepsuciu i wymaga naprawy. Uznanie tego faktu jest często najbardziej przełomowym elementem całego procesu. Następnie trzeba sprawdzić co i czemu przestało działać, doprowadzając w efekcie pewne obszary czy społeczności na skraj upadku. A dalej zaczyna się w mojej opinii najbardziej ryzykowna i najtrudniejsza część – wymyślenie narzędzi i podjęcie działań na rzecz zmiany istniejącego stanu. Wszystkie wymienione przez Panią elementy – szacunek, sięganie do historii i jej redefiniowanie, ale przede wszystkim racjonalne projektowanie przyszłości obszaru, na którym pracujemy – zawiera się właśnie w tych działaniach nazywanych „rewitalizacją”.

Maria Nowakowska – popularyzatorka architektury i sztuki w przestrzeni publicznej, właścicielka autorskich marek „Detal w Mieście” i „Łódzki detal”, dyrektorka programowa międzynarodowego Festiwalu Detalu Architektonicznego DetailFest, autorka 4 książek, 17 folderów i szeregu artykułów o architekturze oraz sztuce w przestrzeni publicznej Łodzi i regionu. Laureatka Złotej Odznaki za Opiekę nad Zabytkami, nagród Rektora Uniwersytetu Łódzkiego i Łódzkiej

Sygnatura cegielni parowej Leona Bojańczyka na oficynie kamienicy przy Zielonym Rynku 7

Uśmiechnięty lew nad prześwitem bramnym, ul. Piekarska 4

Specjalnej Strefy Ekonomicznej, stypendium Prezydent Miasta Łodzi oraz licznych wyróżnień za działalność społeczną. Wielokrotnie występowała w mediach i na konferencjach jako ekspertka ds. dziedzictwa kulturowego i jego promocji. Doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Łódzkiego. Producentka gry planszowo-karcianej „Łowcy Detalu. Łódź”. W latach 2020-21 r. opracowała m.in. 19 szlaków i filmów śladami detalu architektonicznego w miastach województwa łódzkiego, obecnie pracuje nad projektami wykorzystującymi detale w procesach rewitalizacji miast.

Autorką zdjęć jest Maria Nowakowska.

Secesyjna dekoracja w skrzydle bramy przy Zielonym Rynku 7

Ozdobna krata w skrzydle drzwi willi Hugona Müshama przy ul. Kościuszki 2

DOTACJE DO REMONTÓW NA 2022 ROK. RUSZYŁ NABÓR

Od 17 stycznia włocławski ratusz czeka na wnioski o dotacje do remontów w Specjalnej Strefie Rewitalizacji. W puli znajduje się kwota **1,5 mln zł**.

Wsparcie remontów nieruchomości to jedno z kluczowych działań wpisanych do **Gminnego Programu Rewitalizacji**, mających na celu poprawę stanu technicznego nieruchomości w Śródmieściu. W ciągu trzech lat obowiązywania programu wsparciem objęto 21 nieruchomości na kwotę 3 531 349,33. Biorąc pod uwagę wysokość wkładu własnego (5 091 073,42 zł) należy zaznaczyć, iż w latach 2019-2021 w poprawę stanu technicznego kamienic prywatnych w Śródmieściu zainwestowano łącznie 8 622 422,75 zł.

O pieniądze, w wysokości do 50% nakładów koniecznych, mogą ubiegać się **właściciele lub użytkownicy wieczystości** nieruchomości. Wsparcie udzielane będzie według czterech programów.

- "Inwestycja z klasą" (do 50 % dofinansowania) – na kompleksową przebudowę lub remont generalny nieruchomości;
 - "Remont krok po kroku" (do 30% dofinansowania) – na poszczególne elementy konstrukcyjne lub instalacje wewnętrzne;
 - „Witryna+” (do 30 % dofinansowania) – na projekt oraz wykonanie witryny i reklamy sklepu;
 - „Historia się opłaca” (do 50 % dofinansowania) – na prace konserwatorskie i restauratorskie w odniesieniu do nieruchomości niewpisanych do rejestru zabytków.
- Wnioski o dotację na 2022 rok

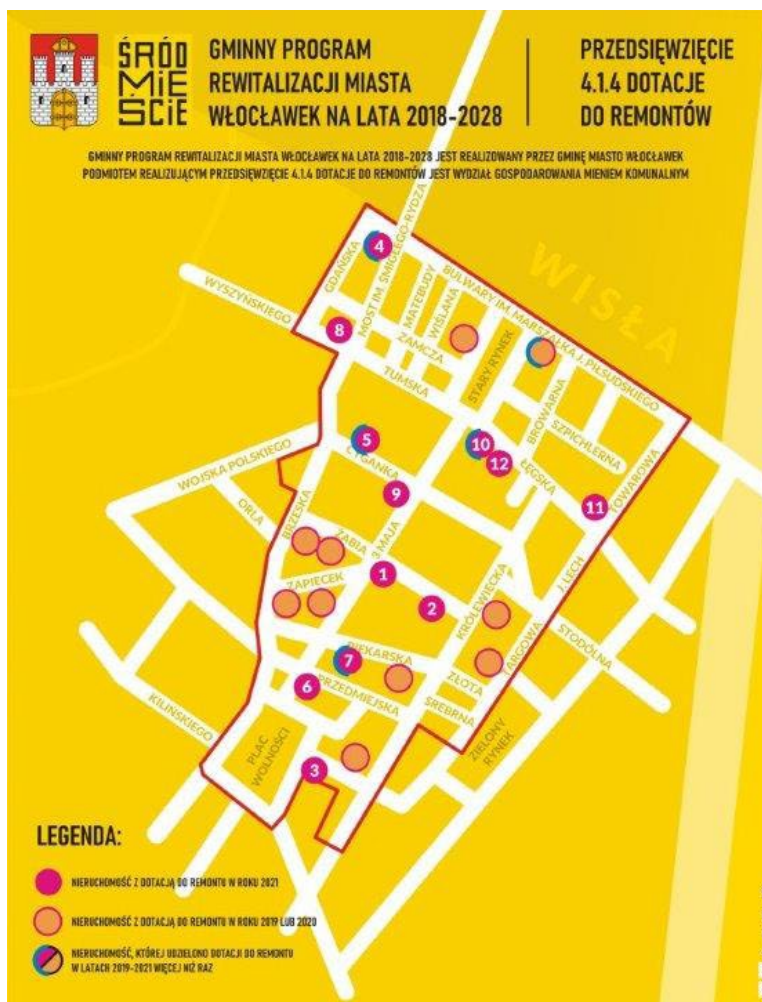
można składać do 7 marca 2022 r. w Urzędzie Miasta Włocławek przy Zielonym Rynku 11/13, w **Biurze Obsługi Mieszkańców, stanowisko Wydziału Gospodarowania Mieniem Komunalnym**.

Wnioski winny być składane w zamkniętej kopercie oznaczonej imieniem, nazwiskiem i adresem ubiegającego się o udzielenie dotacji wraz z dopiskiem „Dofinansowanie remontu nieruchomości położonych w obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji”.

Więcej informacji można znaleźć na stronie rewitalizacja.wloclawek.eu w zakładce: Specjalna Strefa Rewitalizacji.

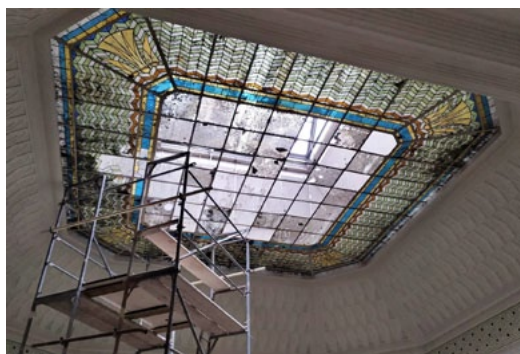
3 Maja 35 to kolejna nieruchomość na liście ubiegłorocznych dotacji do remontu z Urząd Miasta Włocławek. Wspólnota mieszkaniowa uzyskała dotację na tynkowanie i malowanie elewacji, remont blacharki, remont balkonów oraz remont lukarnów.

W latach 2019-2021 na dotacje do remontów prywatnych nieruchomości w Śródmieściu przyznano z budżetu miasta kwotę 3 531 349,33 zł. Wysokość wkładu własnego właścicieli i użytkowników wieczystych wyniosła 5 091 073,42 zł. Oznacza to, iż w ciągu 3 lat w poprawę stanu technicznego nieruchomości prywatnych w obszarze rewitalizacji zainwestowano 8 622 422,75 zł. Na zdjęciu: nieruchomość Bulwary Marszałka Józefa Piłsudskiego 27, której właściciel uzyskał dotację do remontu w latach: 2019, 2020, 2021

PRACE PRZY BUDOWIE INTERAKTYWNEGO CENTRUM FAJANSU

W kompleksie budynków u zbiegu ul. Żabiej i Królewieckiej, w którym powstaje **Interaktywne Centrum Fajansu**, kontynuowane są prace rozbiórkowe. Budowa nowoczesnej placówki, która realizowana jest przez Urząd Miasta Włocławek w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2018-2028, sprawi, że siedzibie dawnego Włocławskiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu zostanie nadana **nowa funkcja społeczna-kulturalna**, a miejsce to stanie się ważnym punktem na mapie nie tylko Śródmieścia, ale i całego Włocławka. Poniżej kilka zdjęć z placu budowy.

TRWAJĄ SZKOLENIA LATARNIKÓW SPOŁECZNYCH

Kontynuujemy szkolenia osób wybranych na latarników społecznych obszaru rewitalizacji. Działalność latarników polegać będzie na wsparciu mieszkańców obszaru Rewitalizacja Włocławek i pomocy w rozwiązywaniu problemów m.in. formalno-prawnych, bytowych czy mieszkaniowych, w tym przy przeprowadzkach, przewidzianych w związku z remontami niektórych nieruchomości miejskich w obszarze rewitalizacji.

Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Wartość projektu wynosi **800 000,00 zł**, w tym kwota dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego stanowi kwotę 680 000,00 zł (tj. 85% wartości projektu).

15 TYSIĘCY ZŁOTYCH NA REWITALIZACJĘ POPRZECZ SPORT

Prezydent Miasta Włocławek zachęca **organizacje pozarządowe** oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w sferze kultury fizycznej do składania ofert w konkursie na realizację zadania publicznego w zakresie **wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu w 2022 roku**. Jedno z konkursowych zadań dedykowane jest obszarowi rewitalizacji.

Zadanie 5, bo o nim mowa, zakłada wspieranie i upowszechnianie, w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2018-2028, kultury fizycznej i sportu poprzez organizację zajęć sportowych dla mieszkańców z **obszaru objętego rewitalizacją "Śródmieścia"**, w szczególności dzieci i młodzieży. Wsparcie finansowe może zostać przeznaczone na **szkolenia sportowe** prowadzone przez doświadczonych trenerów

z różnych dyscyplin sportowych, **organizację imprez sportowych** przy aktywnym udziale mieszkańców, połączone z konkursami i aktywnymi zabawami dla najmłodszych, możliwość kontaktu i uczestniczenie w tre-

ningu z najpopularniejszymi sportowcami z Włocławka. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 456/2021 Prezydenta Miasta Włocławek z dnia

30 grudnia 2021 r., podjęte działania powinny prowadzić do zmniejszenia lub wyeliminowania czynników ryzyka sprzyjających agresji i przemocy rówieśniczej, jak również stworzyć uczestnikom warunki do kształtowania właściwych postaw oraz do aktywnego spędzania wolnego czasu.

W ramach niniejszego zadania sfinansowana będzie maksymalnie jedna oferta. Kwota przeznaczona na jego realizację w 2022 roku wynosi 15 000 zł.

Więcej informacji o konkursie ofert na realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu w 2022 roku przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w sferze kultury fizycznej można znaleźć w Biuletynie Informacji Publicznej.